

Skasberget utvidelse

Referanse:

Haugan, R. 2017. Skasberget utvidelse. Naturverdier i forbindelse med forslag om Frivillig vern 2017. Oppdragsrapport for grunneiere i området. 19 s.

Referansedata

Fylke: Hedmark

Kommune: Grue

Kartblad: 2115 IV, Lunderseter

H.o.h.: 390-500 moh.

Areal: ca 1600 dekar

Prosjektilhørighet: Privat initiativ blant grunneiere

Inventør: Reidar Haugan

Dato feltregistrering: 20. juni 2017

Vegetasjonssone: Sørboreal 100%

Vegetasjonsseksjon: OC – overgangsseksjon

Sammendrag

Det foreligger tilbud om Frivillig vern av to arealer på til sammen ca 1600 dekar på henholdsvis sørvestsiden og nordøstsiden av Skasberget Naturreservat i Grue kommune. Omlag 1400 dekar produktiv skog inngår i forslaget. Forslaget omfatter arealer som ble utredet for vern av Bendiksen (2013), men som ikke ble inkludert i det endelige verneområdet. Rapporten omfatter en ny faglig vurdering av disse arealene.

Det er registrert 4 kjerneområder innenfor utvidelsesforslaget, et med verdi A, to med verdi B og et med verdi C i henhold til metodikken. Det ble funnet en del flere rødlistearter og indikatorarter i utvidelsesforslaget sammenliknet med reservatet. Dersom tilleggsarealene blir vernet vil reservatet fremstå som rikere og mer variert på grunn av at lavereliggende, mer produktiv og rikere skog inngår. Flere økologiske gradienter utvides betraktelig.

Utvidelsesforslaget gis en stjerne (*) på grunn av at det er registrert tildels betydelige naturkvaliteter innenfor arealene, men kan i henhold til metodikken ikke gis høyere verdi på grunn av at deler av området har hatt mye skogbruk inntil nylig. Generell verdsetting av områder i regionen er diskutert.

Tekstlige forkortelser i rapporten

SNR = Skasberget Naturreservat. USV = Utvidelsesforslag mot sørvest. UNØ = Utvidelsesforslag mot nordøst. NT = Nær truet (rødlistekategori). VU = Vulnerable/sårbar (rødlistekategori). EN = Endangered/ direkte truet (rødlistekategori).

Feltarbeid

Feltarbeidet ble utført 20. juni 2017. Det ble lagt vekt på områder med eldre skog innenfor utvidelsesforslagene. På forhånd ble skogbruksplanene i området og flybilder studert for å single ut områder som kunne være interessante, og som ble førende for befaringen. Selve SNR ble ikke befart.

Utvelgelse og Undersøkellesområde

Området inngår i arbeidet med frivillig vern av skog i regi av Miljødirektoratet. I forbindelse med en tidligere verneprosess, ble toppområdene på Skasberget vernet 25. november 2016, til sammen 2696 dekar (inkluderer myr). I denne verneprosessen ble større arealer både sørvest og nordøst for verneområdet (USV og UNØ) tilbydt som verneområde (ca 1600 dekar med til sammen ca 1400 dekar produktiv skog), men vernet endte opp med å ikke inkludere disse områdene. To kjerneområder som ble registrert av Bendiksen (2013) ble inkludert i reservatet, mens et tredje i nordøst ikke ble tatt inn i reservatet (Sjumann).

I forbindelse med at skogeierne i området på nytt fremmer forslag om vern av de delene som ikke ble vernet i 2016, er utvidelsesforslaget (USV og UNØ) befart med fokus på eldre skog i de områdene som Bendiksen sannsynligvis ikke prioriterte under befaring, dvs. områdene mellom veiene og reservatet på begge sider av Skasberget unntatt område helt i nordøst (se Bendiksen 2016).

Tidligere undersøkelser

Områdene på Skasberget ble først registrert som nøkkelbiotoper/hensynsområder av Løvdal (2001). Denne rapporten har ikke kart som viser avgrensningene, men områdene inngikk skogbruksplanene for Grue nordøst. Det ble registrert to hensynsområder som seinere inngikk i Skasberget naturreservat (55: *Skasberget SØ* og 56: *Skasberget*). I tillegg ble det registrert en restaureringsbiotop (84: *Skytresætra Nordvest*) som ligger sørvest for det som seinere ble vernet som reservat. Forvaltningsrådene innenfor hensynsområdene på Skasberget var *lukket hogst* med maksimalt uttak 50% av tømmer volumet, og at naturskogskvalitetene til en hver tid skulle sikres. I Skytresætra Nordvest var det biologiske rådet å spare biotopen helt urørt (Løvdal 2001). Disse tre områdene ble seinere å finne igjen kartfestet i naturbase, først i henhold til Bekken m.fl. (2005), deretter revidert av Gammemo m. fl. (2009), men beskrivelser og tiltak følger Løvdal (2001). Fremdeles (august 2017) ligger naturtypene på Skasberget i Naturbase med de samme anbefalte skjøtselstiltakene, mens forskriften hindrer all hogst (<https://lovdata.no/dokument/MV/forskrift/2016-11-25-1378?q=Skasberget>).

Bendiksen (2013) vurderte Skasberget i forbindelse med Frivillig vern. Innenfor utredningsområdet, som var større enn slik reservatet ble avgrenset, ble det beskrevet tre kjerneområder. To av disse er nærmest identisk med hensynsområdene hos Løvdal (2001), og naturtypene hos Bekken m. fl. (2005) og Gammelmo m. fl. (2009). De to områdene ligger på toppen av Skasberget. Det tredje kjerneområdet *Sjumann* lå nordøst i utredningsområdet for vern, og falt til slutt ut av vernet. Dette

kjerneområdet har ikke blitt lagt inn i naturbase som naturtype, og er derfor bare å finne i NaRIN-databasen (http://lager.biofokus.no/omraadebeskrivelser/Frivilligvern2012_Skasberget.pdf).

Sabima gjennomførte en kartleggingssamling i Grue i 2015. I den forbindelse ble Skasberget undersøkt av en rekke personer med inngående kunnskap om flere artsgrupper, og det foreligger artslistene som kan hentes ut fra Artskart. I denne forbindelsen ble områder i foreslått utvidelsesareal også inventert til en viss grad. Samlet sett må området sies å være et av de best kartlagte områdene i Grue for en del artsgrupper.

Beliggenhet

Området ligger i Grue-Finnskog, nordøst for nordenden av Skasen. Skasberget er et markert høgdedrag rett opp for Skasenden.

Naturgrunnlag

Topografi

Skasberget naturreservat (SNR) omfatter det høyeste åspartiet i den delen av Finnskogen som strekker seg mellom Skasen og Rotna mot nord og nordøst. Slake former som er nesten helt dekket av barskog karakteriserer dette landskapet, ispedd myrer og vann. Mens hele landskapet ellers har åser som ligger lavere enn 500 m.o.h., ligger storparten av SNR over 500 m.o.h. Høyeste punkt er 581 m.o.h. Foreslåtte utvidelsesarealer (som denne rapporten omhandler) ligger for det meste mellom 400 og 500 m.o.h. Arealene er vist på vedlagte kart.

Geologi

Berggrunnen i hele området består av næringsfattige grunnfjellsbergarter; diorittisk til granittisk gneis, migmatitt (NGU, berggrunn, nettdatabase).

Vegetasjonsgeografi

De foreslåtte utvidelsesarealene ligger hovedsakelig i sørboreal vegetasjonssone (>90%) og 100% i overgangsseksjon (OC).

Klima

USV har i hovedsak sørlige til sørvestlige eksposisjoner, mens UNØ har nordlige til nordøstlige eksposisjoner. Dette preger vegetasjonen vesentlig pga høyere luftfuktighet i UNØ. Denne siden har også jevnt over høyere markfuktighet pga. større tilgang på både rennende vann og kanskje høyere grunnvannstand.

Økologiske gradienter / variasjon

Ifølge Bendiksen (2013) er det er det liten økologisk variasjon langs fattig-rikgradienten, moderat langs en fuktiggradient. God variasjon mht. eksposisjonsforhold. Dette gjelder for hele det opprinnelige utredningsområdet som også omfatter USV og UNØ. SNR har trolig svært liten økologisk variasjon langs fattig-rikgradienten på grunn av at bare de fattigste toppområdene ble vernet.

Vegetasjon og treslagssammensetning

Gran er det helt dominerende treslaget, dernest furu og dunbjørk. Spredte forekomster av gråor, selje og rogn forekommer i UNØ. Innenfor SNR er det i all hovedsak fattige til svært fattige vegetasjonstyper (blåbærskog – bærlyngskog), samt fattig vegetasjon knyttet til myr. Fragmentarisk inngår småbregnegraskog i ller (Bendiksen 2013).

Bonitetsfordelingen i produktiv skog forteller mye om vegetasjonstyper og artsmangfold. Innenfor SNR er det betydelig lavere boniteter enn i utvidelsesforslagene samlet (USV+UNØ). Dette dokumenterer at det er betydelig større andel av rikere vegetasjonstyper i utvidelsesforslagene (Tabell 1).

Tabell 1: Boniteter fordelt på % av produktivt skogareal innenfor Skasberget Naturreservat (SNR) og Utvidelsesforslaget (USV+UNØ). Bonitet 8 tilsvare (som oftest) lavskog og røsslyng-blokkebærskog. Bærlyngskog forekommer oftest på bonitet 11-14. Blåbærskog ligger mellom bonitet 11 og 17. Småbregneskog og lågurtskog krever vanligvis bedre enn bonitet 17. Kilde: Grunneiernes skogbruksplaner.

Bonitet	SNR (% av 2375 dekar)	USV+UNØ (% av 1400 dekar)
8	0,5	0
11	31,5	4
14	42,5	21,2
17	24,8	61,8
20	0,7	13

UNØ har i hovedsak fuktig blåbærgraskog, ofte med mye innslag av grantorvmose i bunnsjiktet på grunn av høy fuktighet. Partier har småbregneskog og flekkvis lågurtskog (bl.a. med snerprørkvein og teiebær). Innslaget av bjørk er stort en del steder. Det er noen fuktige sig som stedvis utvider seg til fattig til svakt rik gran-bjørkesumpskog (bl.a. med slirestarr og engsnelle). Myrene er fattige men ikke ombrotrofe. De rikeste myrpartiene har noe starrvegetasjon, hovedsakelig med blåtopp, slåttestarr, flekkmariland og gråstarr.

USV har ganske bratte ller med fattig/tørr blåbærgraskog, som den dominerende typen. Det er noe innslag av småbregnegraskog.

Skogstruktur og påvirkning

Både innenfor USV og UNØ er skogen jevnt påvirket, og det har foregått skogbruksaktiviteter helt fram til nylig (rydding og hogst). Sentralt innenfor UNØ ligger en ganske ny hogstflate av en viss størrelse. Noen eldre og nyere kjøretraseer knytter driftsområder ned mot skogsbilveien. De fleste er i ferd med å gro igjen. De ulike teigene/eiendommene er nokså forskjellige med tanke på

påvirkningsgrad. I det store og hele er skogbildet preget av lang skogbrukshistorikk slik beskrevet av Bendiksen (2013), og det er gamle stubber etter hogst over alt. Eldre skog i området (hogstklasse 4-5, tildels også 3) har imidlertid aldri vært utsatt for tung maskinbruk og flatehogster. Skog som er eldre enn 50-60 år har bare hatt lettere marktrykk med traktor eller hest. I deler av UNØ er det ganske tett med gamle grøfter i skogen, spesielt rundt Stormyra. Mesteparten av disse grøftene er i ferd med å gro igjen. Lkeså er den søndre delen av Stormyra kraftig grøftet for mange år siden, og her er myra i ferd med å vokse til med kratt. Nordlige del av myra er intakt.

Hogstklassefordelingen forteller hvor mye eldre skog det finnes i området. Eldre skog omfatter hogstklassene 4 og 5. I tabell 2 er hogstklassefordelingen vist. 51,3 % av skogen er eldre skog i USV+UNØ mot 66% i SNR. Bildet vil endre seg innen få år, ved at det er mye skog i hogstklasse 3 i USV+UNØ som er på vei mot hogstklasse 4.

Tabell 2: Hogstklasser fordelt på % av produktivt skogareal innenfor Skasberget Naturreservat (SNR) og Utvidelsesforslaget (USV+UNØ). Kilde: Grunneiernes skogbruksplaner.

Hogstklasse	SNR (%)	USV+UNØ (%)
4 og 5	66	51,3
3	19,4	32,6
2	14,6	16,1
1	0	0

Kvaliteter knyttet til eldre skog finnes spesielt innenfor kjerneområdene. Se beskrivelsen av disse. Ellers er det ganske jevnt påvirket skog i ulike aldersklasser som mangler konsentrasjoner av liggende død ved og gamle trær.

Kjerneområder

Her listes informasjon om de avgrensede kjerneområdene innenfor området Skasberget Utvidelse. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet. Kjerneområdene supplerer Bendiksen (2013), og ett av dem er en utvidelse av hans kjerneområde 3.

1 Sjumann

Naturtype: Gammel barskog – Gammel granskog.

Areal: 85 dekar

BM-VERDI: B

Hoh: 400-460 moh.

Innledning: Lokaliteten er registrert i 2012 av Egil Bendiksen, NINA, i forbindelse med frivillig vern av skog i regi av Direktoratet for naturforvaltning. Lokaliteten ble registrert av Reidar Haugan 20. juni 2017 for grunneiere i området i forbindelse med tilbud om utvidelse av Skasberget Naturreservat. Lokaliteten ble avgrenset på nytt, og denne avgrensningen erstatter tidligere registrering. Kjerneområde Sjumann slik Bendiksen (2013) avgrenset området ligger utenfor nåværende tilbud, men området er utvidet inn i tilbudsareal. Bilder fra lokaliteten: se sist i denne rapporten og Bendiksen (2013).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger nordøst for Skasberget Naturreservat, nordøst for Skasenden og nord for den store innsjøen Skasen på Grue Finnskog. Området ligger ved en gammel plass som i dag ligger inne i eldre granskog. Det ligger ei gammel nedfallen løe i området, samt flere andre kulturspor (Bendiksen 2013). Området er utvidet sørover og østover (2017) for å omfatte ytterligere gammelskogsareal på høyere bonitet med kvaliteter knyttet til liggende død ved.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Opprinnelig areal har typisk lågurtgranskog med en del forekomster av død ved. En del typiske lågurtskogplanter ble registrert, samt at det forekommer noe osp og bjørk. Tilleggsareal registrert i 2017 har fragmenter av lågurtskog, men småbregneskog er mer dominerende. Området er mindre kulturpåvirket enn opprinnelig avgrensning. Området har spredt til mye liggende død ved med varierende dimensjoner, mest av nyere dato. I mindre dalgang er det frodig med forekomster av bl.a. skogbukne, teiebær og gråor.

Artsmangfold: På gamle graner vokser kattedotlav. Gubbeskjegg (NT) forekommer sparsomt. Bendiksen (2013) registrerte svartonekjuke (NT) på gammelt tømmer i nedfallen løe.

Del av helhetlig landskap: Det er lite rike skogtyper i dette landskapet som er dekket av sure grunnfjellsbergarter. Slike arealer er i stor grad utnyttet svært grundig og har opprinnelig vært benyttet til landbruk der det har vært mulig. I dag er det lite slik eldre skog igjen som ikke har blitt utnyttet ved hjelp av nye skogbruksmetoder, bl.a. på grunn av høy bonitet og lavere hogstmodenhetsalder enn fattigere skog. Dette er det eneste området innen både SNR og foreslått utvidelse som har lågurtskog og større areal med småbregneskog.

Verdivurdering: Området er verdifullt som et merkbart rikere område med annet og større artsmangfold enn i områdene omkring. Det vurderes til verdi B.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling.

2 Stormyra Ø

Naturtype: Gammel barskog – Gammel granskog.
BM-VERDI: B

Areal: 33 dekar
Hoh: 440-450 moh.

Innledning: Lokaliteten ble registrert av Reidar Haugan 20. juni 2017 for grunneiere i området i forbindelse med tilbud om utvidelse av Skasberget Naturreservat. Bilder fra lokaliteten: se sist i denne rapporten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger nordøst for Skasberget Naturreservat, nordøst for Skasenden og nord for den store innsjøen Skasen på Grue Finnskog. Området ligger rett øst for Stormyra.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området har blåbærgranskog med stort innslag av bjørk i ulike aldre, inkludert mye gammelbjørk med sår og andre vedstrukturer, høgstubber og død bjørk. Det høye bjørkeinnslaget er vanskelig å forklare, men minner i struktur om lauvsuksesjon i granskog lang tid etter brann. Det er stort spenn i alder på gran i området, noe som øker verdien. Innimellom finnes noen grantrær som har relativt høy alder.

Artsmangfold: På gamle graner vokser gubbeskjegg (NT) og sukkernål (NT). På bjørkegadd ble det registrert bl.a. dverggullnål og vortenål. Nærmere undersøkelse av dette elementet vil kunne avdekke flere knappenåls laver, også rødlistede.

Del av helhetlig landskap: Skogtypen er relativt sjelden i denne tilstanden. Det er ganske vanlig å finne grøftet sumpskog med større innslag bjørk, men dette er ikke sumpskog, og bjørka finnes som et suksesjonstrinn etter annen hendelse (inkludert en del hogst). Skogtypen er sjelden å finne med så stort innslag av grov, gammel, død og døende bjørk. Bendiksen (2013) beskriver områder med mye bjørk innenfor det som ble fredet som reservat (Bendiksen: kjerneområde 1), men det er usikkert om kvalitetene kan sammenliknes. Trolig ligger dette på dårligere bonitet siden det nevnes små dimensjoner, og dødvedstrukturer er ikke fremhevet.

Verdivurdering: Området er verdifullt som et sjeldent habitat i landskapet, Det ble registrert to nær truede arter. Det vurderes til verdi B.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling.

3 Stormyra S

Naturtype: Gammel barskog – Gammel granskog.

Areal: 47 dekar

BM-VERDI: A

Hoh: 410-430 moh.

Innledning: Lokaliteten ble registrert av Reidar Haugan 20. juni 2017 for grunneiere i området i forbindelse med tilbud om utvidelse av Skasberget Naturreservat.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger øst for Skasberget Naturreservat, nordøst for Skasenden og nord for den store innsjøen Skasen på Grue Finnskog. Området ligger mellom Skasberget gård og Stormyra.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området har typisk gammel, fuktig blåbærgranskog på god bonitet. Mye gran er grov og høyvokst. Spredt i området er det læger, mest av nyere dato, samt en del stående død gran. Bakkevegetasjonen er jevnt fuktig, og det renner en liten bekk i området. Nederst (øst) i området er det ei lita mellomrik myr omkranset av litt gran-bjørkesumpskog. I bestanden er det mange titalls granlegger med kattefotlav, kanskje over 100. Kattefotlav er en fuktighetskrevende art som er vanligere i oseaniske områder, og slike forekomster i innlandet er meget sjeldent. Meldråpelav (VU) ble også funnet på et grantre, og dette er også en mer kystbundet art som vokser mest typisk i kystgranskog.

Artsmangfold: I tillegg til kattefotlav og meldråpelav (VU) finnes det en del gubbeskjegg (NT). Gammelgranskål finnes på gamle granlegger. Langs bekkesig og lita myr er det noe rikere med bl.a. slirestarr, skogørkvein, slåttestarr og flekkmarihand.

Del av helhetlig landskap: Det er lite av denne typen gammel granskog igjen i landskapet, selv om det fremdeles kan finnes her og der. Denne fuktige utgaven er nok meget sjelden. I reservatet finnes ikke tilsvarende skog.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til A (svært viktig) pga forekomsten av meldråpelav (truet art) og de store mengdene kattedotlav i gammel granskog. Disse forekomstene indikerer at andre spesialiserte arter forekommer, spesielt lav.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling.

4 Skytresætra NV

Naturtype: Gammel barskog – Gammel granskog.

Areal: 45 dekar

BM-VERDI: C

Hoh: 450-460 moh.

Innledning: Lokaliteten ble registrert av Løvdal (2001) som en nøkkelbiotop, seinere lagt inn i Naturbase (BN00070304). Lokaliteten ble registrert på nytt av Reidar Haugan 20. juni 2017 for grunneiere i området i forbindelse med tilbud om utvidelse av Skasberget Naturreservat. Grensene er ikke endret. Området ligger vest for veg som for det meste avgrensar utvidelsesforslaget, men eieren ønsket å få vurdert arealet i sammenheng med resten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger vest for Skasberget Naturreservat, nordøst for Skasenden og nord for den store innsjøen Skasen på Grue Finnskog. Området ligger vest for veg som for det meste avgrensar utvidelsesforslaget mot sørvest, men eieren ønsket å få vurdert arealet i sammenheng med resten.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området har gammel granskog og barblandingskog som for det meste er tørr og fattig på bærlyngmark. Gran opptil 200 år. En liten bekk deler området i nord-sør-retning, og langs denne bekken er det noe svakt rikere granskog med blåbærskog og litt gran-bjørkesumpskog i blanding. Spredt med død ved. Se ellers Løvdal (2001) for utfyllende beskrivelse.

Artsmangfold: Gubbeskjegg (NT) ble registrert.

Del av helhetlig landskap: Gammel skog er det lite av i landskapet. Det er årsaken til at området ble registrert som restaureringsbiotop, seinere konvertert til nøkkelbiotop.

Verdivurdering: Området er fattig på fattige vegetasjonstyper. Kun gubbeskjegg ble registrert av rødlistearter. Området får verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling.

Artsmangfold

Som tidligere sagt, er artsmangfoldet fattig, men likevel typisk for Finnskogen, og for store deler av sørlige deler av Hedmark. Historisk sett har Glomdalsregionen en svært lang og omfattende skogbrukshistorikk, noe som har ført til at mange rødlistearter som er mer eller mindre «fast inventar» i gammelskog i andre landsdeler er svært sjeldne eller fraværende i regionen. I tillegg dominerer sure grunnfjellsbergarter fullstendig.

Bendiksen (2013) listet noen få arter fra området, hvorav 4 var rødlistet. Av disse gikk duftskinn ut av rødlista i 2015. Dette er samtidig den beste indikatorarten blant vedboende sopp som er registrert i området sammen med svartsonekjuka (NT). Mangelen på rødlista sopparter på død ved er et bilde på historien.

Blant skorpelavene ble det gjort noen tildels overraskende funn. Et spennende miljø er gammel, fuktig granskog, hvor det ble funnet store mengder kattefotlav, samt en forekomst av meldråpelav (VU) (kjerneområde 3). Dette understreker de svakt suboseaniske trekkene ved floraen som Bendiksen (2013) også nevner i forbindelse med funn av kystkransmose. Eller var det mye spesielle dødvedstrukturer i kjerneområde 2, som ga livsmiljø for noen uvanlige knappenålslever (vortenål og dvergullnål). Både i de fuktige østvendte granskogsliene og i den bjørkeblanda blåbærgranskogen i kjerneområde 2 er det muligheter for ytterligere rødlistearter ved nærmere undersøkelser.

Ektomykorrhizaarten grankransmuserong (EN) ble funnet med ett fruktlegeme, tilfeldig på sterkt nedbrutt stubbe i blåbærgranskog dominert av etasjemose, hogstklasse 4, like ovenfor Skytterseterveien (Bendiksen 2013). Dette arealet er nå innlemmet i utvidelsesforslaget.

Lavarten blanknål ble funnet på en gjenstående gammel furugadd i yngre skog øst for kjerneområde 3. Dette er en av de østlige artene, i tillegg til f eks granstarr som er mer triviell, og okerbelteslørsopp.

En lengre liste av arter kan genereres fra Artskart, bl.a. en rekke mer eller mindre vanlige sopparter som ble funnet i forbindelse med SABIMA sitt kartleggingsseminar i 2015.

Tabell 3. Liste over rødlistearter og indikatorarter registrert innenfor forslaget til utvidelse av Skasberget Naturreservat. Rødlistestatus NT = nær truet, VU = sårbar, EN = direkte truet. Lite tall ved siden av nummer på kjerneområde betyr antall funn i kjerneområdet. Kun lite tall betyr funn utenfor kjerneområder. Alle funn ble gjort 20. juni 2017, bortsett fra funn av grankransmuserong, som ble gjort av Egil Bendiksen i utvidelsesforslag sørvest for naturreservatet (se Bendiksen 2013)..

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødlistestatus	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde nr.
Busk og bladlav	Alectoria sarmentosa	Gubbeskjegg	NT	Spredt til vanlig i eldre skog	1, 2, 3, 4
Skorpelav	Calicium denigratum	Blanknål	NT	1	1
	Chaenotheca brachypoda	dvergullnål		1	2 ₁
	Chaenotheca chlorella	Vortenål		2	2 ₂
	Chaenotheca subroscida	Sukkernål	NT	1	2 ₁
	Cliostomum leprosum	Melldråpelav	VU	1	3 ₁
	Felipes leucopellaeus	Kattefotlav		Vanlig i omr 3	1 ₁ , 3

Sopp Jordboende	Tricholoma dulciolens	Grankransmusserong	EN	1	1
Sopp vedboende	Cystostereum murrarii	Duftskinn		1	3 ₁
	Pseudographis pinicola	Gammelgranskål		1	3 ₁

Avgrensning og arrondering

I Bendiksen (2013) sin vurdering av arrondering og avgrensning ble hele tilbudsområdet vurdert, og vurderinger gjort der ble gjort med utgangspunkt i dette arealet og ikke det arealet som til slutt ble vernet. Det anbefales å utvide reservatet med de to tilleggsarealene. Dette vil gi reservatet bedre arrondering på grunn av at det blir mer kvadratisk i utforming og omfatter større deler av berget i øst-vest retning. Dette reduserer kanteffekter ytterligere. I tillegg er det verdifullt å utvide noe med tilleggsarealer vest for veien på sørvestsiden, bl.a. for å inkludere kjerneområde 4. Avgrensningen vil omfatte skog i ulike aldersfaser på grunn av at det har foregått skogbruk i arealene, men det gjelder også for det allerede verna arealet (se f eks tabell 2). En avgrensning som går langs veiene er lett for alle å forholde seg til.

Andre inngrep

Diverse inngrep som hogst, traseer, grøfting etc. er beskrevet tidligere i rapporten. Andre inngrep er ikke registrert.

Vurdering og verdsetting

Bendiksen (2013) vurderte hele Skasberget til en-stjerners område (*). Det endelige reservatet omfatter toppområdene som har lavere boniteter enn de lavereliggende områdene. I verneområdet er også større deler av den rikeste skogen hogd og framstår som plantefelt i hogstklasse 2 og 3 i dag. Det kan være problematisk at hele utredningsområdet fikk * av Bendiksen (2013), og at kun de skinneste delene av området til slutt ble vernet.

I forbindelse med disse nye undersøkelsene er det vurdert og registrert adskillig høyere verdier i områdene som ikke ble med i vernet i 2015 enn det som var kjent. Dette skyldes først og fremst at det har fokusert på toppområdene og nesten ikke på de lavereliggende arealene, trolig i den formening at toppområdene er mindre interessante biologisk sett. All forskning viser at den fattigste skogen også er den minst artsrike, så det må være f eks gammelskogspreget som trekker inventører mot toppen av Skasberget, og at allerede kjente biologisk viktige områder gis prioritet. Ifølge Bendiksen (2013) ble befaringene utenfor toppområdet konsentrert til området Sjumann hvor Bendiksen sitt kjerneområde 3 ligger.

Utvidelsesarealene omfatter en betydelig forsterkning av reservatet av følgende grunner.

- De bidrar til et større sammenhengende vernet areal med en mer firkantet og forsterket arrondering.
- De økologiske gradientene forlenges og forsterkes i både sørvestvendt og nordøstvendt eksposisjon, i skogklimagradierten (tørr og fuktig skog), i rik-fattig-gradienten og produktivitets-gradienten (opp til G20 og på vegetasjonstyper som også omfatter større areal med småbregneskog og lågurtskog), og høyde-gradienten (380-581 moh i motsetning til reservatets 440-581 moh).
- Utvidelsesarealene omfatter fire kjerneområder med gammelskogsverdier og tildels forekomster av rødlistearter og gode indikatorarter. Dette er arealer som for det meste har blitt oversett i forbindelse med tidligere registreringer.
- Utvidelsesarealene inneholder gode populasjoner av rødlistearter som er registrert i Skasberget naturreservat (kun gubbeskjegg i hht rødlista 2015). I tillegg finnes rødlisteartene blanknål, sukkernål, melldråpelav og grankransmusserong i utvidelsesarealene.

Dagens kvaliteter må likevel sees i lys av at området tilhører en region med lavereliggende og lett tilgjengelig skog hvor påvirkningen har vært hard gjennom mange generasjoner (Bendiksen 2013). Dette er bl.a. årsaken til at det er vanskelig å finne rødlistearter på Finnskogen. Skasberget får en stjerne (*) i henhold til metodikken, men det hadde kanskje vært fornuftig å få lagt inn en regional vektning slik at det hadde vært mulig å justere opp verdien et hakk på grunn av regionale forhold. Metoden for verdsetting av mulige verneområder tar ikke høyde for regionalisering, og områder verdsettes likt uansett hvor i landet området ligger. Ved flere tilfeller har tilbudte områder i Glomdalsregionen blitt «nullet ut» de siste årene, og områdene har ikke gått videre i verneprosess etter faglig vurdering. Vernearealet er lavt i regionen, og vil fortsette å være det dersom områdene fortsatt blir vurdert like strengt. Det har tre årsaker.

1. Antallet potensielle verneområder er lavt på grunn av omfattende skogbruk på nærmest alt areal.
2. Viljen til å tilby områder til Frivillig vern er moderat på grunn av at områdene består av større skogeierdommer med lange skogbrukstradisjoner.
3. Områder som har blitt avvist som verneobjekt bli raskt hogd i etterkant. På nåværende tidspunkt er vi i en fase over store områder hvor all skog er i ferd med å bli behandlet etter «moderne» metoder. Andel arealer som aldri har blitt flatehogd går svært raskt nedover. Tidspunktet er kritisk for å i det hele tatt få vernet områder som har «naturskogspreget».

Ifølge Framstad et. al (2010) er det behov for flere verneområder i denne regionen pga at dekningsgraden er lav. I tillegg oppfyller de utredningsarealene ønsket om vern av områder med rødlistearter og viktige naturtyper. Framstad et. al (2017) påpeker bl.a. at Hedmark må prioritere vern av gammel granskog i lavlandet med særlig fokus på forekomster med verdi B/** eller bedre. Skasberget Utvidelse gir et supplement til verneområdene som ligger innenfor mangelanalysene.

Skasberget utvidelse (isolert sett) vurderes til å ha en stjerne (*). Dette skyldes at områdene har en del skog som er sterkt skogbrukspåvirket, både nytt og gammelt. I tillegg er det bl.a. funnet ganske få rødlistearter, frodige områder, treslagsvariasjon og naturskogsselementer. Imidlertid har utvidelsesforslaget fire kjerneområder med relativt store kvaliteter som ikke ble vurdert/registrert i forbindelse med forrige vurdering (Bendiksen 2013). Samlet sett er det også mulig at disse nyregistreringene kunne vært nok til å gi hele det opprinnelige utredningsområdet før vernet to stjerner.

Tabell 4: Kriterier og verdsetting for kjerneområde 1-4, samt for Skasberget Utvidelse samlet.

Kjerneområde	Urørt-het	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gml. bar-trær	Gml. løv-trær	Gml. edelløv-trær	Tre-slags-for-de-ling	Topo-grafisk varia-sjon	Vegeta-sjons-varia-sjon	Rikhet	Arter	Sørrelse	Arron-dering	Samlet vurdering
1 Sjumann	*	**	*	*	*	-	*	*	**	**	*	-	-	**
2 Stormyra Ø	*	**	*	*	**	-	*	*	*	*	**	-	-	**
3 Stormyra S	*	**	*	**	-	-	*	*	*	**	***	-	-	***
4 Skytre-sætra NV	**	*	*	**	-	-	*	*	*	*	*	-	-	*
Samlet vurdering	*	**	*	**	*	-	*	*	*	*	**	-	-	*

Referanser

Bekken, J., Kystvåg, E. K., Østmoe, E. R. og Wesenberg, J. 2005. *Naturtyper i Grue*. Naturtjenester AS.

Bendiksen, E. 2013. *Naturverdier for lokalitet Skasberget, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2012*. NaRIN faktaark. Biofokus, NINA, Miljøfaglig utredning.

http://lager.biofokus.no/omraadebeskrivelser/Frivilligvern2012_Skasberget.pdf.

Framstad, E. & Blindheim, T. 2010. *Naturfaglig evaluering av Frivilligvern-områder*. – NINA Rapport 534. 108 s. <http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2010/534.pdf>.

Framstad, E., Blindheim, T., Erikstad, L., Thingstad, P.G., Storeid, S.-E. 2010. *Naturfaglig evaluering av norske verneområder*. – NINA Rapport 535. 214 s.

<http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2010/535.pdf>.

Framstad, E. (red.), Blindheim, T., Granhus, A., Nowell, M. & Sverdrup-Thygeson, A. 2017. *Evaluering av norsk skogvern i 2016. Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern*. – NINA Rapport 1352. 149 s.

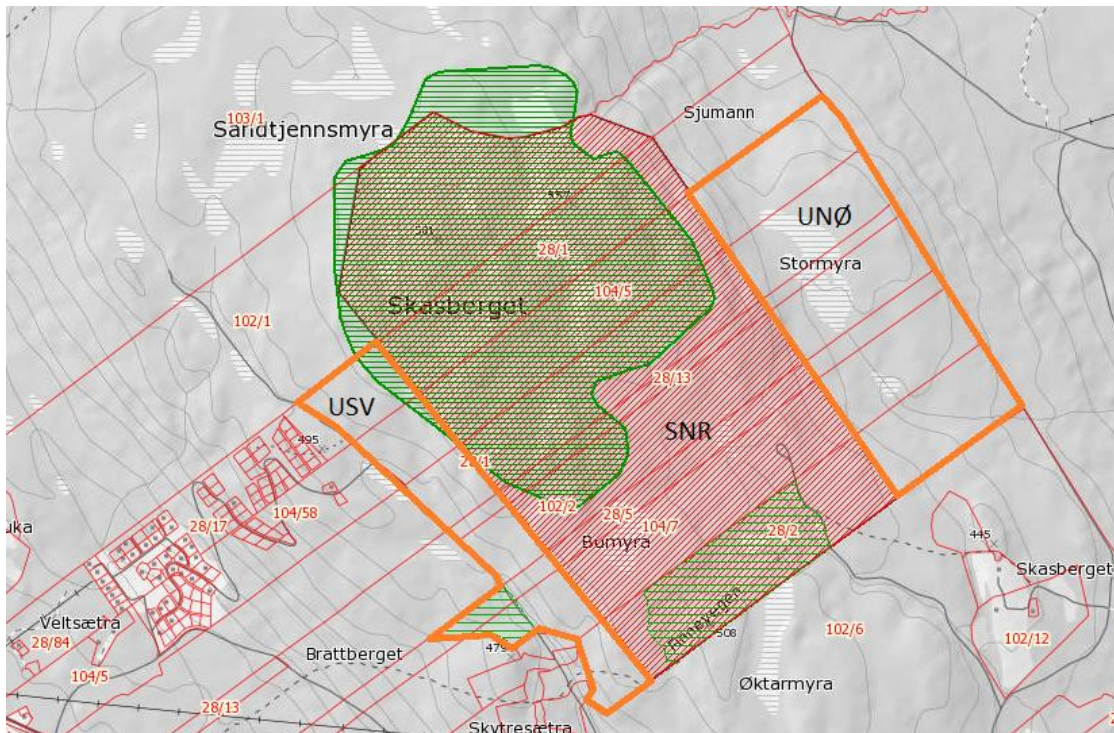
<https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2441926/1352.pdf?sequence=4&isAllowed=y>.

Gammelmo, Ø., Blindheim, T., Klepsland, J, Lønnve, O.J., Olberg, S., Olsen, K.M. 2009. *Naturtypekartlegging i Grue kommune 2008*. Biofokus rapport 2009-1. 59 s.

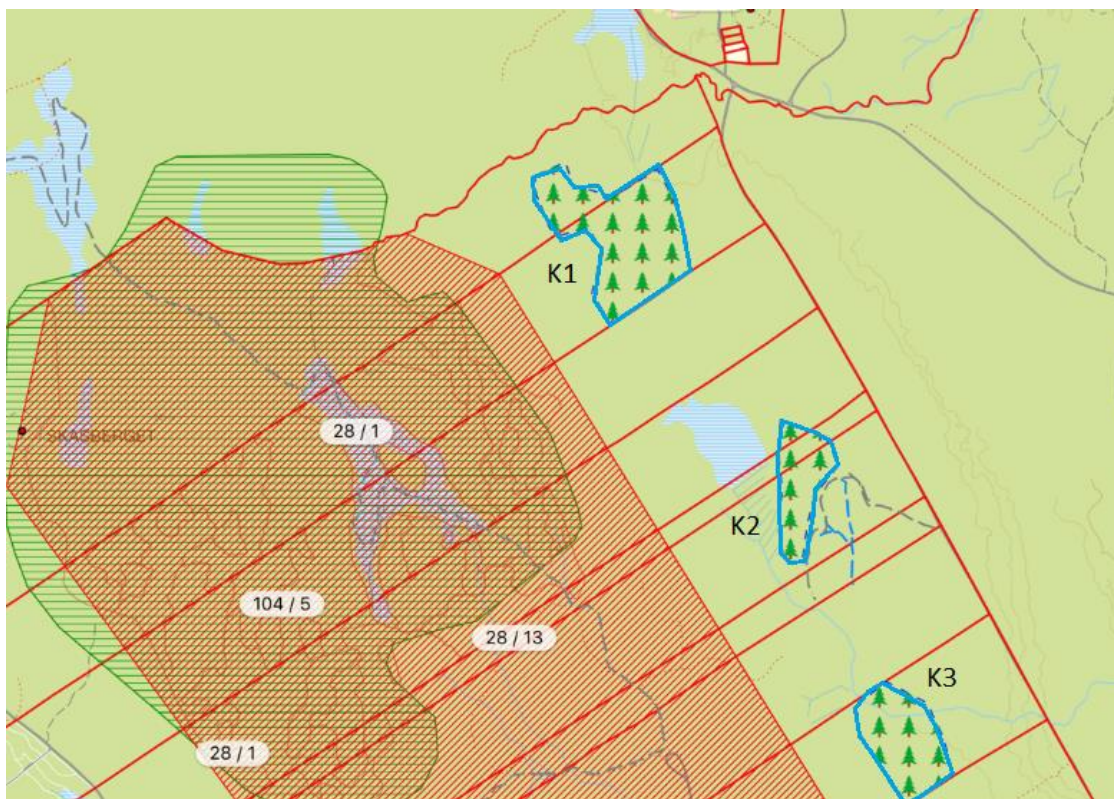
<http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2009-1.pdf>.

Løvdal, I. 2001. *Biologisk viktige områder på Grue Finnskog, Grue kommune*. Siste Sjanse-rapport 2001-1. 97 s. http://lager.biofokus.no/sis-rapport/sistesjanserapport_2001-1.pdf.

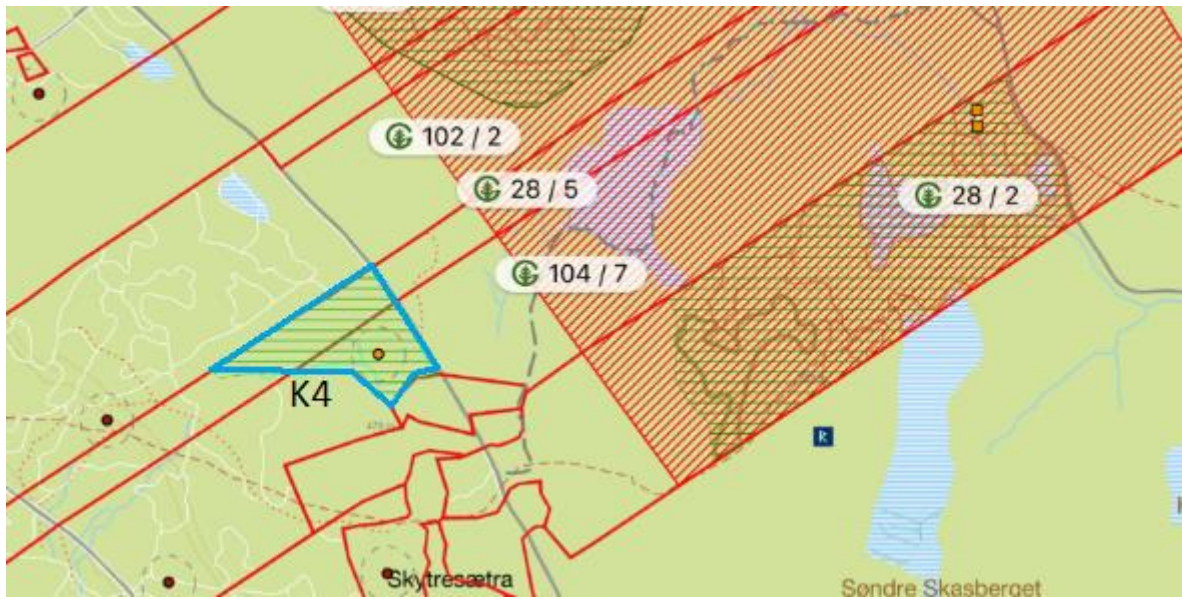
Vedlegg: Kart og bilder



Figur 1. Oversiktskart som viser utvidelsesarealene som tilbys til Frivillig vern. USV = utvidelsesareal i sørvest. UNØ = utvidelsesareal i nordøst. SNR = Skasberget naturreservat (skravert rødt). Grønnskavert område er naturtyper i Naturbase.



Figur 2. Kart som viser kjerneområde 1-3. Kjerneområde 1 (Sjumann) omfatter noe areal nord for utvidelsesforslaget.



Figur 3. Kart som viser kjertneområde 4.



Figur 4. Kjerneområde 1 - Sjumann



Figur 5. Kjerneområde 2 - Stormyra Ø.



Figur 6. Kjerneområde 3 – Stormyra S.



Figur 7. Kjerneområde 4 – Skytresætra NV



Figur 8. Kjerneområde 1: Sjumann. Rik blåbærskog til småbregneskog med død ved. Se Bendiksen (2013) for flere bilder fra kjerneområdet.



Figur 9. Kjerneområde 1: Sjumann. Død ved i ulike stadier.



Figur 10. Kjerneområde 2: Stormyra Ø. Blåbærgranskog med stort innslag av bjørk.



Figur 11. Kjerneområde 3: Stormyra S. Fuktig blåbærgranskog.



Figur 12. Kjerneområde 3: Stormyra S. Fuktig blåbærgranskog med gammel gran.



Figur 13. Kjerneområde 3: Stormyra S. På gran langs denne bekken vokser meldrålav.



Figur 14. Kjerneområde 4: Skytresætra NV. Bærlyngskog.